

1976-06-21

11.1211-458-76

Se sändlista

Ändring av föreskrifter för naturreservatet S:t Olofsholm

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: S:t Olofsholm

Kommun: Gotland

Socken: Hellvi

Fastigheter: Nystugu 1:37, 1:38

Lägesbeskrivning: Ek karta CO 6790 S:t Olofsholm

Gränser: Reservatet omfattar även raukar inom fastighetens vattenområde

Topografisk karta: 7 j Fårösund SO

Total areal: 11,5 ha

Därav landareal: ca 11 ha

Markägare: Föreningen Gotlands Fornvänner samt Gotlands Kalkverk AB/EUROC

Grund för beslutet.

Länets raukområden utgör för landet unika företeelser vilka genom mänsklig påverkan alltmer utsätts för störande förändringar. Områdena har stort naturvetenskapligt

1976-06-21

11.1211-458-76

värde och är omtyckta utflyktsmål. Det är därför angeläget att med kompletterande och för de flesta områden likalydande föreskrifter skapa större respekt hos allmänheten för dessa områdens särart samt att underlätta övervakningen och efterlevnaden av utfärdade föreskrifter. Därigenom skall den pågående förslitningen hejdas och områdena bevaras för framtiden.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 8 § naturvårdskungörelsen (1974:1028) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningsstavlors undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

1976-06-21

11.121 1-458-76

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukareller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphettningen
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder
- parkera annat än på särskilt anvisade platser
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser enligt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

S:t Olofsholm är både av stort vetenskapligt intresse och ett område av stort värde för det rörliga friluftslivet. Syftet med vården och förvaltningen är att för framtiden bevara områdets karaktär.

1976-06-21

11.1211-458-76

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade plan.

c) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

d) Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna/en.

e) Samråd

Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning iakttaga föreskrivet samråd med naturvårdsverket, länsstyrelsen skötselrådet m fl.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen.

Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

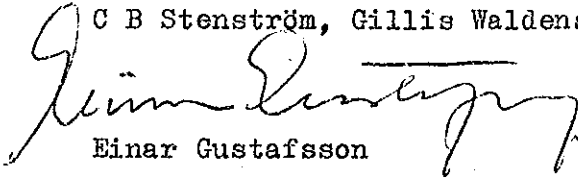
Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, postadress och telefonnummer.

1976-06-21

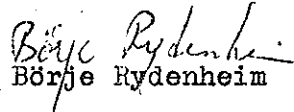
11.1211-458-76

Insänds besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 STOCKHOLM.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden, 1. byråinspektören Börje Rydenheim, även t f länsrådet Ove Silvé, byrådirektören Per Hansson, överlantmätaren S E Westerlund, t f bitr länsarkitekten Raimo Hasslefolk och länsassessorn Nils Strehlenert deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Yngve Ahlsten, Sture Eklund, Hjalmar Heidenberg, Henning Jakobson, Gottfrid Larsson, Per Axel Nilsson, C B Stenström, Gillis Waldenström och Åke Wiberg.



Einar Gustafsson



Börje Rydenheim
Börje Rydenheim

1976-06-21

11.1211-458-76

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET S:T OLOFSHOLM

I Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel
jämfte föreskrifter1.1 Allmän beskrivning1.1.1 Data

Avsatt som naturminne 1931-09-22. Omfört till naturreservat enligt 1964 års naturvårdslag. Revidering av fridlysningsföreskrifterna enligt länsstyrelsens beslut 1976-06-21.

Areal: 11,5 ha

Kommun: Gotland

Läge: Hellvi socken, öster om f d kalkbrottet vid S:t Olofsholm
Topografiska kartbladet 7 J Fårösund S0

Ägare: Föreningen Gotlands Fornvänner samt

Gotlands Kalkverk AB/EUROC, Stormgatan 14, 211 20 MALMÖ

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län i samråd med markägarna

Syfte med avsättningen: Skydd för raukarna och berggrunden

1.1.2 Naturförhållanden

Reservatet ligger på en från väster utskjutande udde söder om den gamla hamnen i S:t Olofsholm. Området utgör en markerad höjd med platåformat krön och har sannolikt tidigare varit en friliggande ö. Sluttningarna bekläds av strandvallar och utmed östra stranden löper en låg klint. Stranden i söder utgöres av en plan kalkhäll som tidvis överspolas av havet.

Ett 15-tal större raukar finns utmed stranden i nordost, företrädesvis under den där 4 meter höga klinten (se bilaga 1). Flera av dem står långt ut i vattnet på överspolade hällar. Vid lugnt väder kan man t o m urskilja submarina raukar, som står på lägre liggande avsatser utanför strandplatån. På sydsluttningen i områdets centrala del finns enstaka småraukar.

Större delen av reservatet utgöres av gräshed med spridda enbuskar samt lövsly och snårvegetation. På sydligaste udden utbreder sig en sluten strandskog av lågvuxen tall. Ovanför raukfältet i nordöstra delen finns glesa dungar av tall och gran med inslag av rönn och oxel.

Vildkanin uppträder periodvis i stort antal och bidrar till att hålla nere markvegetationen.

I sydöstra sluttningen har stembrytning tidigare förekommit i begränsad omfattning. Stora kalkbrott dominerar terrängen väster om reservatet. Driften är dock nedlagd sedan åtskilliga år.

Förekomsten av militära anläggningar (bunkrar) inom det fridlysta området utgör störande inslag i landskapsbilden.

1.1.3 Historik (Ur Gotländskt arkiv 1966)

Enligt traditionen skulle Norges konung Olof Haraldsson (Olof den helige) under en resa till Ryssland 1029 ha landstigit på denna plats, som då bar namnet Akergarn, och i samband därmed kristnat Gotland.

På området finns grunderna efter ett kapell, S:t Olofs Kapell, från medeltiden. Över dess västra del är uppförd en stenbyggnad från 1800-talets mitt. Den är numera oinredd, men hade under kriget rumsindelning och tjänade som militärförläggning. Över ingången sitter en stenplatta med följande inskrift: "Konung Olof den Helige från Norrige byggde kyrkan år 1029. Egaren till S:t Olofsholm reste denna sten år 1844". Ägare var då den ryktbare assessorn Jacob Dubbe i Visby.

På Olof-dagen, den 29 juli 1959 restes på initiativ av Visby stiftsråd ett stort träkors i anslutning till kapellet.

S:t Olofs tvättfat är en mindre rauk, 75 meter SV om stenbyggnaden, som fått detta namn på grund av sin skålförm.

I anslutning till kapellet och träkorsset finns en gammal väderkvarn av sten med omlagt tak men utan vingar och inredning.

Reservatets norra del överlämnades 1959 av Gotlands Kalkverk AB som gåva till Föreningen Gotlands Fornvänner.

1.1.4 Kommunikationer

Bilväg från Hellvi k:a

Från en vägförgrening omedelbart nordväst om reservatet leder flera vägar in i området.

1.1.5 Serviceanordningar

Sopbehållare

Informationsskylt

Sopbehållare samt informationsskylt med kartsbild och text finns vid vägförgreningen norr om reservatet.

1.1.6 Föreskrifter

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningstavlor undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

1976-06-21

11.1211-458-76

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphettningen
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder
- parkera annat än på särskilt anvisade platser
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser enligt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

S:t Olofsholm är både av stort vetenskapligt intresse och ett område av stort värde för det rörliga friluftslivet. Syftet med vården och förvaltningen är att för framtiden bevara områdets karaktär.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade plan.

c) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar

d) Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogs-
vårdsstyrelsen i samråd med markägarna/en.

e) Samråd

Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning iakttaga föreskrivet samråd med naturvårdsverket, länsstyrelsen, skötselrådet m fl.

2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Förutsättningarna för vegetation i området är sådana att röjnings-
ingrepp eller betesdrift i syfte att bibehålla landskapets nuvarande
öppna karaktär inte är aktuella annat än på mycket lång sikt. Detta
gäller speciellt raukfältet. Döda eller skadade träd och buskar skall
avlägsnas endast om de verkar störande i naturmiljön.

2.2 Åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Tillsyn

Under sommarsäsongen skall tillsyn utövas av ambulerande tillsynsman,
om möjligt en gång per vecka.

Tillsynsmannen skall övervaka att gällande reservatsföreskrifter re-
spekteras. Ev skadegörelse på raukarna skall omedelbart rapporteras
till förvaltaren, som i varje enskilt fall, i samråd med länsstyrel-
sen och naturvårdsverket, beslutar om vilka åtgärder som skall vidtas.
Uppmärksammar tillsynsmannen under inspektionerna skadegörelse på bygg-
naderna inom området bör detta rapporteras till Gotlands fornsal.
Tillsynsmannen skall dessutom kontrollera att renhållningsentreprenören
fullgör sina åligganden samt vid behov utföra smärre reparationer på be-
fintliga anläggningar. Lättare städning av området ingår också i till-
synsmannens uppgifter.

2.2.2 Renhållning

Området skall städas en gång årligen före sommarsäsongen.
Tömning av sopbehållare skall ske en gång per vecka under tiden juni -
augusti. Under övrig del av året skall sophämtningen anpassas till kon-
staterat behov och till de kommunala sophämningsrutinerna.

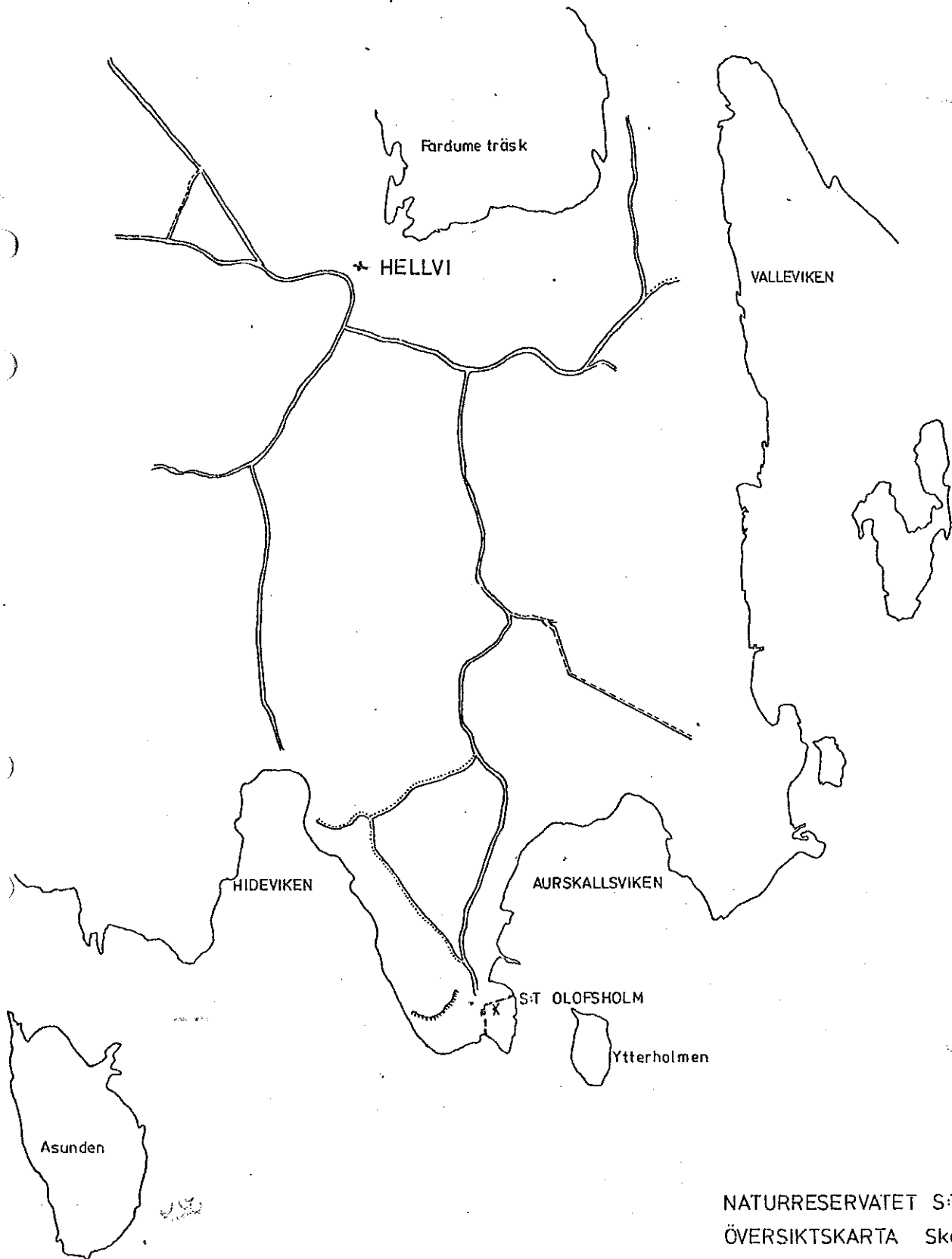
Litteratur

Föreningen Gotlands Fornvänners fastigheter. Särtryck ur Gotländskt
arkiv 1966.

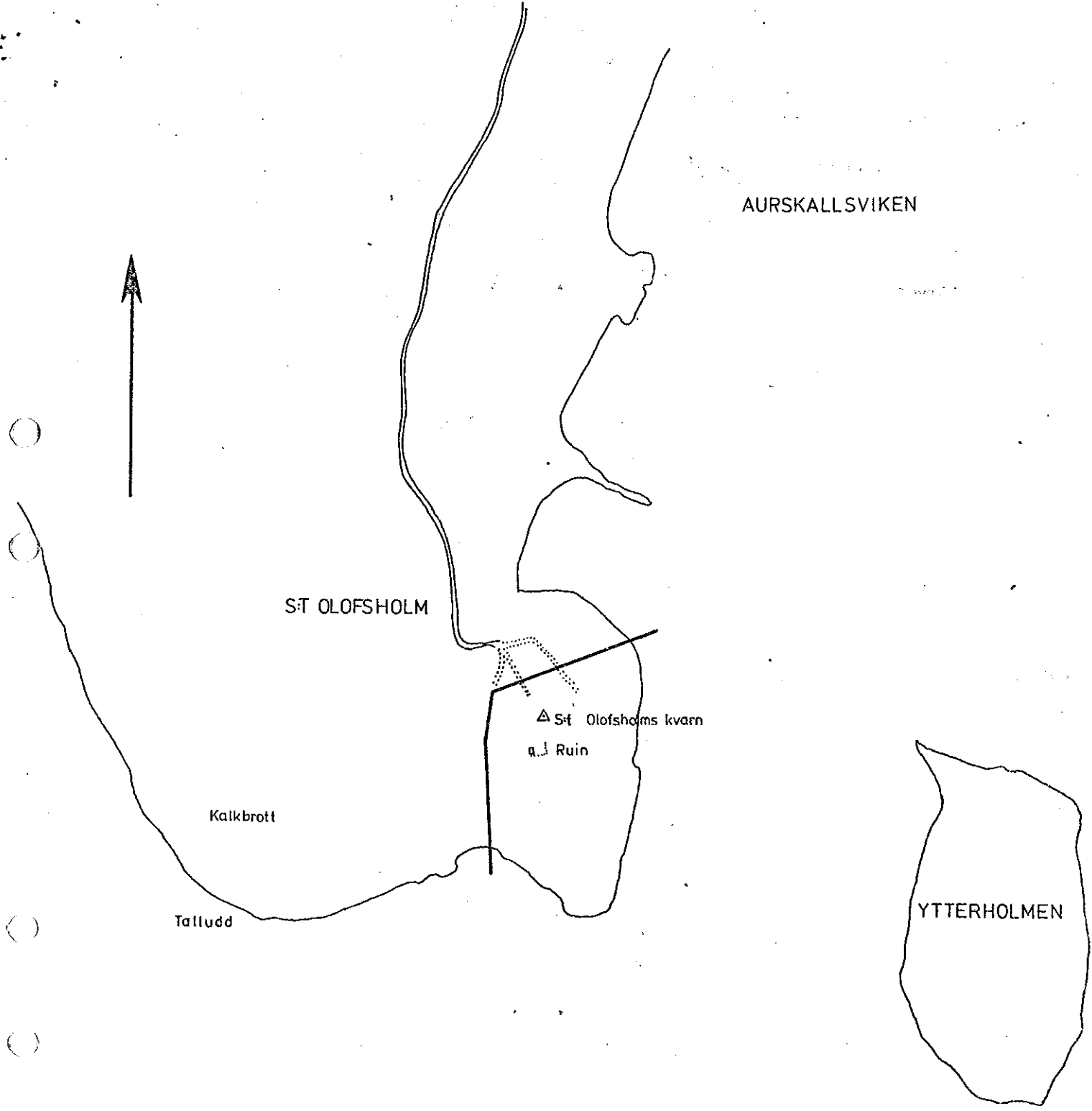
Gullander, B, Linné på Gotland, Stockholm 1971.

Munthe, H. Sveriges raukar jämte exempel på pseudoraukar. Naturskydds-
utredning 1921.

Översiktsplan för Gotlandskusten. Länsstyrelsen 1968.



NATURRESERVATET S:T OLOFSHOLM
ÖVERSIKTSKARTA Skala 1:50000
----- Reservatsgräns



AURSKALLSVIKEN

S:T OLOFSHOLM

Kalkbrott

Talludd

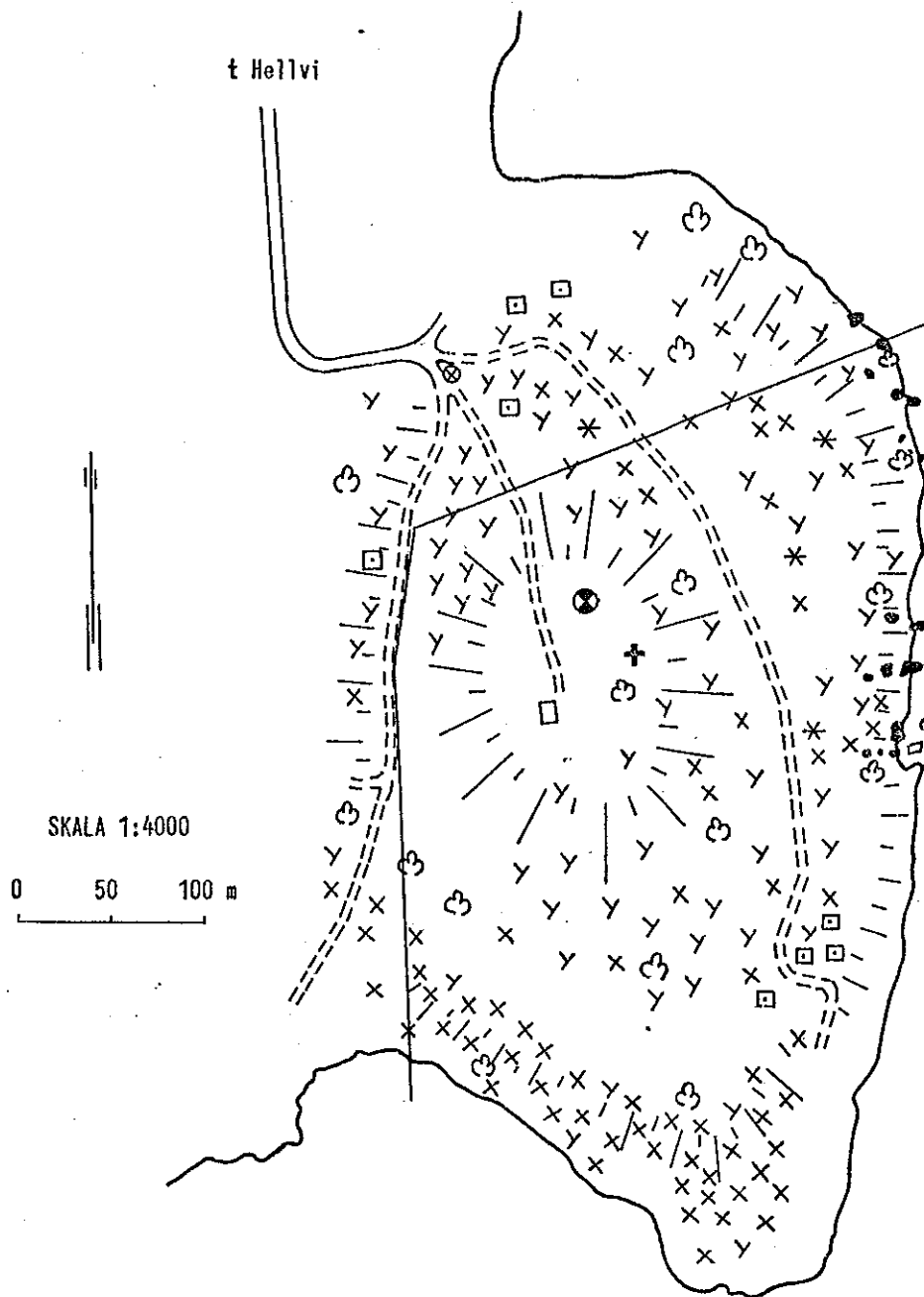
△ S:t Olofsholms kvarn
a. d. Ruin



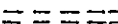












YTTERHOLMEN

NATURRESERVATET S:T OLOFSHOLM
ÖVERSIKTSKARTA Skala 1:10000

————— Reservatsgräns

DETALJKARTA



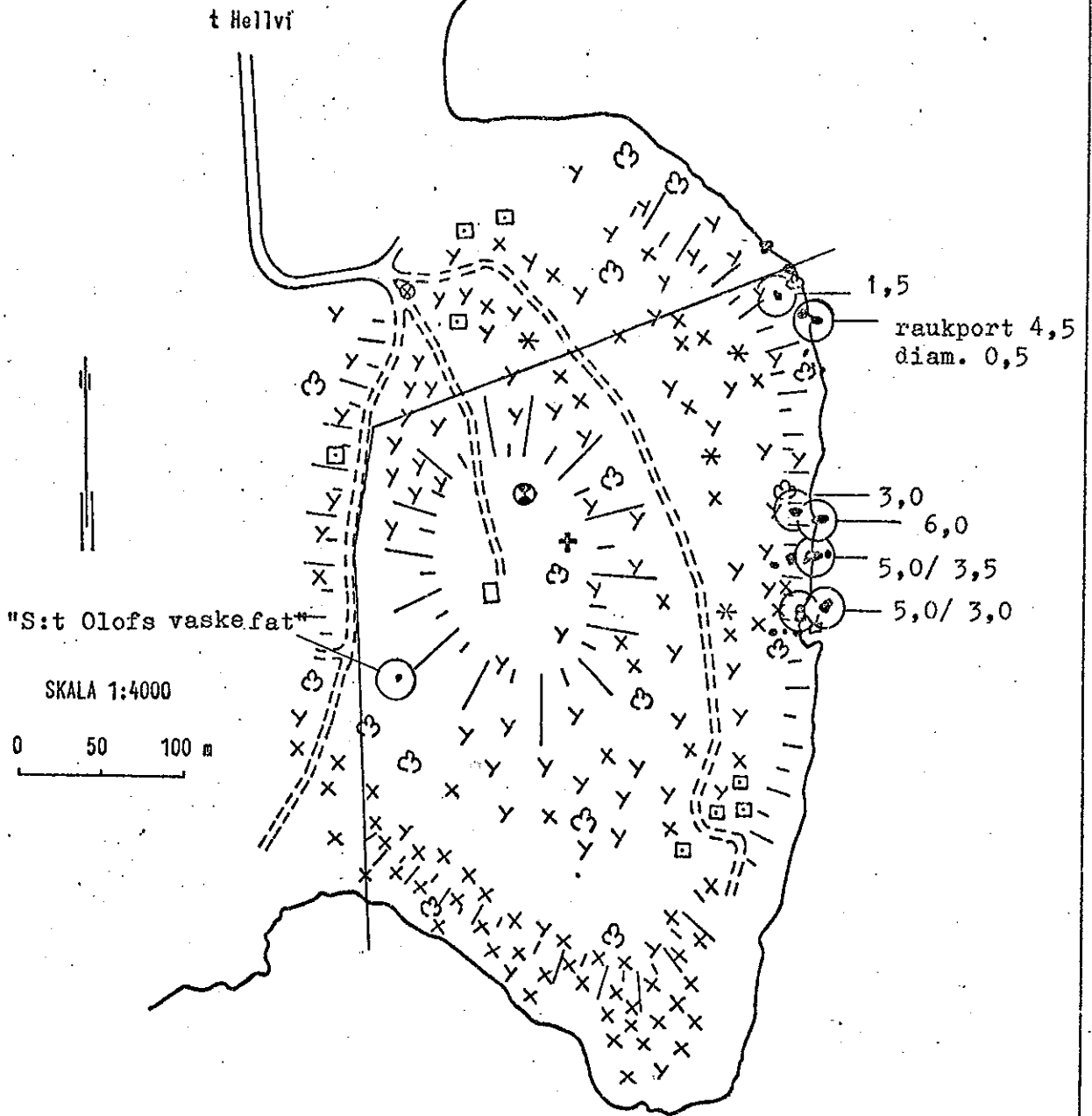
	RESERVATGRÄNS		
	BILVÄG		
	VÄGSPÅR		
	LUTNINGSTRECK		
	BLOCK		
	RAUK		gran
	KVARN		tall
	BYGGNAD		ön
	TRÄKORS		oxel
	UPPLYSNINGSSKYLT		lövbusk

NATURRESERVATET S:T OLOFSHOLM

I 21

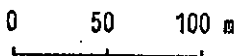
DETALJKARTA

Höjdangivelser för de största raukarna, meter.



"S:t Olofs vaskefat"

SKALA 1:4000



—	RESERVATGRÄNS		
===	BILVÄG		
==	VÄGSPÅR		
	LUTNINGSTRECK		
□□□	BLOCK		
⊗	RAUK	*	gran
⊗	KVARN	X	tall
□	BYGGNAD	Y	en
+	TRÄKORS	□	oxel
⊗	UPPLYSNINGSSKYL	⊗	lövbusk

Upprättad 1973
Arne Mirton